Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu seitsemäs jaosto)

19 päivänä huhtikuuta 2023*

Henkilöstö – Virkamiehet – Covid-19-pandemiaan liittyvä terveyskriisi – Päätös luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön läheisistä huolehtimiseksi asemapaikan ulkopuolella – Kokoaikaisten etätyömahdollisuuksien puuttuminen asemapaikan ulkopuolella – Oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn sääntöjenvastaisuus – Päätös osa-aikatyötä koskevan hakemuksen hyväksymisestä – Oikeussuojan tarpeen puuttuminen – Tutkimatta jättäminen – Palkkaus – Ulkomaankorvauksen keskeyttäminen – Henkilöstösääntöjen 62 ja 69 artikla – Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan rikkominen

Asiassa T-39/21,

PP,

PQ,

PR,

PS ja

PT,

edustajanaan asianajaja M. Casado García-Hirschfeld,

kantajina,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään S. Seyr, D. Boytha ja M. Windisch,

vastaajana,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu seitsemäs jaosto),

toimien päätösharkinnassa kokoonpanossa: puheenjohtaja R. da Silva Passos sekä tuomarit V. Valančius, I. Reine (esittelevä tuomari), L. Truchot ja M. Sampol Pucurull,

kirjaaja: hallintovirkamies H. Eriksson,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon 14.7.2022 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Kantajat PP, PS, PQ, PR ja PT vaativat SEUT 270 artiklaan perustuvalla kanteellaan lähinnä yhtäältä kumoamaan luvan myöntämisestä PQ:lle ja PS:lle osa-aikatyöhön asemapaikan ulkopuolella covid-19-pandemian vuoksi 14.4.2020 tehdyt Euroopan parlamentin päätökset, luvan myöntämisestä PP:lle osa-aikatyöhön asemapaikan ulkopuolella covid-19-pandemian vuoksi 18.5.2020 tehdyn parlamentin päätöksen (jäljempänä yhdessä luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehdyt päätökset), kantajien ulkomaankorvauksen maksamisen keskeyttämisestä asemapaikan ulkopuolella työskentelyn ajaksi 7.4., 15.4., 16.4. ja 19.5.2020 tehdyt parlamentin päätökset (jäljempänä yhdessä ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehdyt päätökset) sekä liikaa maksettujen määrien takaisinperimisestä PR:ltä ja PT:ltä 6.5.2020 tehdyt parlamentin päätökset (jäljempänä yhdessä perusteettoman edun palauttamisesta tehdyt päätökset) ja toisaalta korvaamaan näistä päätöksistä kantajille aiheutuneet vahingot.

I Asian tausta

2 Kantajat ovat Euroopan parlamentin virkamiehiä. Heille myönnettiin oikeus ulkomaankorvaukseen palvelukseen tullessaan.

3 SARS-CoV-2- eli covid-19-viruksen aiheuttaman koronavirustaudin hälyttävän leviämisen ja vakavuuden vuoksi Maailman terveysjärjestö julisti 11.3.2020 covid-19-epidemian virallisesti pandemiaksi, koska tapausten määrä kasvoi nopeasti Kiinan ulkopuolella ja niitä esiintyi yhä useammissa maissa.

4 Parlamentin pääsihteeri (jäljempänä pääsihteeri) ilmoitti samana päivänä lähettämällään sähköpostillaviestillä koko henkilöstölle, että terveystilanteen vuoksi hän oli määrännyt pääjohtajat ottamaan käyttöön etätyön kaikkien niiden työntekijöiden osalta, joiden fyysinen läsnäolo parlamentin toimitiloissa ei ollut ehdottoman välttämätöntä, 70 prosentin osalta työajasta. Sähköpostiviestissä täsmennettiin myös, että tämä toimenpide tuli voimaan 16.3.2020 ja että tilanteen kehityksen mukaan etätyön osuus voitaisiin nostaa 100 prosenttiin työajasta.

5 Pääsihteeri ilmoitti 16.3.2020 henkilöstölle, että terveystilanteen vuoksi työntekijöiden, joiden fyysinen läsnäolo parlamentin työtiloissa ei ollut välttämätöntä ja jotka tekivät jo etätyötä 70 prosentin osalta työaikaa, etätyöaika nostettiin 100 prosenttiin työajasta.

6 Pääsihteeri lähetti kaikille työntekijöille 19.3.2020 sähköpostiviestin, jonka mukaan covid-19-pandemian vuoksi heillä oli lupa työskennellä osa-aikaisesti voidakseen huolehtia lähimmistä perheenjäsenistään. Vastoin tavanomaista käytäntöä tätä osa-aikatyötä voitiin tehdä mistä tahansa Euroopan unionin jäsenvaltiosta niiden läheisten, joista virkamies tai toimihenkilö tahtoi huolehtia, vakituisen asuinpaikan mukaan. Tämä päätös tuli voimaan välittömästi ja sitä oli sovellettava koko covid-19-pandemian ajan.

7 Pääsihteeri teki 31.3.2020 uuden päätöksen väliaikaisesta osa-aikaisesta työskentelystä asemapaikan ulkopuolella covid-19-pandemiasta johtuvien perhesyiden vuoksi (jäljempänä pääsihteerin 31.3.2020 tekemä päätös). Tämä päätöksen, jolla korvattiin osa-aikatyöstä 19.3.2020 tehty päätös, sanamuoto oli seuraava:

”Ottaen huomioon Euroopan parlamentin työjärjestyksen 234 artiklan 2 kohdan:

Työntekijöillä, jotka tahtovat huolehtia tiiviimmin lähimmistä perheenjäsenistään, kuten vanhemmistaan, lapsistaan tai puolisostaan, tämän covid-19:stä johtuvan erityistilanteen ajan, on lupa työskennellä osa-aikaisesti (75 prosenttia).

Vastoin tavanomaista käytäntöä tätä osa-aikatyötä voidaan tehdä mistä tahansa Euroopan unionin jäsenvaltiosta näiden läheisten vakituisen asuinpaikan mukaan ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta siirtymäkauden päättymiseen eli 31.12.2020 saakka.

Toimittakaa virallinen hakemus henkilöstöhallinnon johtajalle mahdollisimman pian ennen toivottua alkamisajankohtaa.

Hakemuksessa on yksilöitävä läheisen nimi, perhesuhde ja toivottu ajanjakso.

Ajanjaksona, jota lupa koskee, työntekijällä on oikeus saada 75 prosenttia palkastaan. Sovelletaan [Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien] henkilöstösääntöjen liitteessä IV a olevaa 3 artiklaa. Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan mukaista ulkomaankorvausta tai maastamuuttokorvausta ei voida myöntää.

Tätä päätöstä sovelletaan parlamentin sihteeristön palveluksessa oleviin virkamiehiin.

Tätä päätöstä sovelletaan analogisesti virkamiehiin, jotka ovat lähteneet asemapaikastaan ja voivat tehdä etätyötä. Tässä tapauksessa nimittävä viranomainen voi tehdä päätöksen ilman virallista hakemusta.

Nimittävä viranomainen varaa itselleen oikeuden hylätä hakemukset, jotka on tehty osa-aikatyötä koskevien sisäisten sääntöjen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Lupa osa-aikatyöhön myönnetään kolmen kuukauden ajaksi ja voidaan uusia.

Tämä päätös tulee voimaan 1.4.2020 ja sitä sovelletaan koko Covid-19-pandemian ajan. Tällä päätöksellä korvataan 19.3.2020 tehty päätös.”

A PP:n tilanne

8 PP on parlamentin virkamies Luxemburgissa (Luxemburg).

9 Koska sisäoppilaitosta, jossa PP:n poika opiskeli, uhkasi sulkeminen, PP matkusti 14.3.2020 perheensä kanssa Unkariin poikansa luokse.

10 PP haki 12.5.2020 pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen johdosta lupaa työskennelläkseen osa-aikaisesti 75 prosentin työajalla Unkarista taannehtivasti 1.4.2020 alkaen. Hänen hakemuksensa hyväksyttiin 18.5.2020 ajanjaksona 1.4.2020–30.6.2020.

11 PP palasi kokoaikaiseen työhönsä Luxemburgissa 18.5.2020.

12 PP:n tehtyä edellä 10 kohdassa mainitun hakemuksen parlamentin henkilöstöhallinnon pääosaston (PO) henkilökohtaisten oikeuksien yksikön yksikönpäällikkö keskeytti 19.5.2020 tekemällään päätöksellä suoraan pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen soveltamisen nojalla PP:n ulkomaankorvauksen 1.4.2020 alkaen siltä ajanjaksolta, jolloin hänelle oli myönnetty lupa työskennellä osa-aikaisesti Unkarissa.

13 PP teki 12.6.2020 valituksen muun muassa edellä 10 ja 12 kohdassa mainituista päätöksistä.

14 Pääsihteeri hylkäsi nimittävänä viranomaisena PP:n valituksen 27.10.2020 siltä osin kuin se koski edellä 10 ja 12 kohdassa mainittuja päätöksiä.

B PQ:n tilanne

15 PQ on parlamentin virkamies Luxemburgissa.

16 PQ matkusti 10.3.2020 Tanskaan lentoteitse ennen ensimmäisten matkustusrajoitusten käyttöön ottamista Euroopan unionissa covid-19-pandemian vuoksi. Hän ei pystynyt palaamaan suunnitellusti 22.3.2020, koska kaikki lennot oli peruttu Luxemburgin ja Tanskan välillä. Koska PQ tahtoi pysyä aviomiehensä luona, jonka katsottiin olevan vaarassa viruksen vuoksi, hän sai poikkeuksellisesti luvan työskennellä väliaikaisesti Tanskasta siihen saakka, kunnes parlamentti hyväksyi terveysilannetta koskevat yleiset toimenpiteet.

17 PQ haki 6.4.2020 pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen johdosta lupaa työskennelläkseen osa-aikaisesti 75 prosentin työajalla Tanskasta kolmen kuukauden ajanjakson ajan 1.4.2020 alkaen.

18 Parlamentin käännöksen pääosaston pääjohtaja hyväksyi 14.4.2020 PQ:n hakemuksen, joka koski osa-aikaista työskentelyä 75 prosentin työajalla ajanjaksona 1.4.2020–30.6.2020.

19 PQ:n tehtyä edellä 17 kohdassa mainitun hakemuksen parlamentin henkilöstöhallinnon pääosaston henkilökohtaisten oikeuksien yksikön yksikönpäällikkö keskeytti 15.4.2020 tekemällään päätöksellä suoraan pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen soveltamisen nojalla PQ:n ulkomaankorvauksen 1.4.2020 alkaen siltä ajanjaksolta, jolloin hänelle oli myönnetty lupa työskennellä osa-aikaisesti Tanskassa.

20 PQ teki 27.5.2020 valituksen edellä 17 ja 19 kohdassa mainituista päätöksistä.

21 PQ palasi kokoaikaiseen työhönsä Luxemburgissa 1.7.2020.

22 Pääsihteeri hylkäsi nimittävänä viranomaisena PQ:n valituksen 16.10.2020.

C PR:n tilanne

23 PR on parlamentin virkamies Luxemburgissa.

24 Hän matkusti Ranskaan 27.3.2020 huolehtiakseen vanhemmistaan.

25 PR haki 2.4.2020 pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen johdosta lupaa työskennelläkseen osa-aikaisesti 75 prosentin työajalla kolmen kuukauden ajanjakson ajan, ja tämä hakemus hyväksyttiin samana päivänä tehdyllä päätöksellä.

26 PR:n tehtyä edellä 25 kohdassa mainitun hakemuksen parlamentin henkilöstöhallinnon pääosaston henkilökohtaisten oikeuksien yksikön yksikönpäällikkö keskeytti 7.4.2020 tekemällään päätöksellä suoraan pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen soveltamisen nojalla PR:n ulkomaankorvauksen 2.4.2020 alkaen siltä ajanjaksolta, jolloin hänelle oli myönnetty lupa työskennellä osa-aikaisesti.

27 PR:lle ilmoitettiin 6.5.2020 sähköpostiviestillä, että sen seurauksena, että hänen työaikaansa oli muutettu covid-19-pandemian vuoksi, hänelle oli maksettu perusteettomasti 2 173,40 euron määrä, joka tultaisiin perimään takaisin pidättämällä se hänen toukokuun 2020 palkastaan.

28 PR teki 3.6.2020 valituksen edellä 26 kohdassa mainitusta ulkomaankorvauksensa keskeyttämisestä tehdystä päätöksestä ja edellä 27 kohdassa mainitusta perusteettoman edun palauttamisesta tehdystä päätöksestä.

29 PR palasi Luxemburgiin 1.7.2020.

30 Pääsihteeri hylkäsi nimittävänä viranomaisena PR:n valituksen 22.10.2020.

D PS:n tilanne

31 PS on parlamentin virkamies Luxemburgissa.

32 Hän matkusti Maltalle maaliskuun 2020 lopussa huolehtiakseen tyttärestään.

33 PS haki 7.4.2020 pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen johdosta lupaa työskennelläkseen osa-aikaisesti 75 prosentin työajalla Maltalla. Tämä hakemus hyväksyttiin 14.4.2020 kolmen kuukauden ajanjaksona 23.3.–23.6.2020.

34 PS:n tehtyä edellä 33 kohdassa tarkoitetun hakemuksen parlamentin henkilöstöhallinnon pääosaston henkilökohtaisten oikeuksien yksikön yksikönpäällikkö keskeytti 15.4.2020 tekemällään päätöksellä suoraan pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen soveltamisen nojalla PS:n ulkomaankorvauksen 23.3.2020 alkaen siksi ajaksi, jolloin hän tulisi työskentelemään osa-aikaisesti Maltalla.

35 PS palasi kokoaikaiseen työhönsä Luxemburgissa 4.7.2020.

36 PS teki 13.7.2020 valituksen edellä 33 ja 34 kohdassa mainituista päätöksistä.

37 Pääsihteeri hylkäsi nimittävänä viranomaisena PS:n valituksen 24.11.2020 tekemällään päätöksellä, joka toimitettiin PS:lle kirjeitse 2.12.2020.

E PT:n tilanne

38 PT on parlamentin virkamies Brysselissä (Belgia).

39 PT matkusti Irlantiin 13.3.2020 lastensa luokse.

40 PT haki 14.4.2020 pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen perusteella lupaa työskennelläkseen osa-aikaisesti 75 prosentin työajalla Irlannissa. Tämä hakemus hyväksyttiin samana päivänä 15.4.2020 alkavana ajanjaksona.

41 PT:n tehtyä edellä 40 kohdassa tarkoitetun hakemuksen parlamentin henkilöstöhallinnon pääosaston henkilökohtaisten oikeuksien yksikön yksikönpäällikkö keskeytti 16.4.2020 tekemällään päätöksellä suoraan pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen soveltamisen nojalla PT:n ulkomaankorvauksen 15.4.2020 alkaen siksi ajaksi, jolloin hän tulisi työskentelemään osa-aikaisesti Irlannissa.

42 PT:lle ilmoitettiin 6.5.2020 sähköpostiviestillä, että sen seurauksena, että hänen työaikaansa oli muutettu covid-19-pandemian vuoksi, hänelle oli maksettu perusteettomasti 931,01 euron määrä, joka tultaisiin perimään takaisin pidättämällä se hänen toukokuun 2020 palkastaan.

43 PT teki 23.6.2020 valituksen edellä 41 kohdassa mainitusta ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehdystä päätöksestä ja vaati kumoamaan tämän päätöksen kaikki vaikutukset.

44 Pääsihteeri hylkäsi nimittävänä viranomaisena PT:n valituksen 27.10.2020 tekemällään päätöksellä, jonka tämä vastaanotti 20.12.2020.

II Asianosaisten vaatimukset

45 Kantajat vaativat lähinnä unionin yleistä tuomioistuinta

– kumoamaan ensinnäkin luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehdyt päätökset, toiseksi ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehdyt päätökset ja kolmanneksi perusteettoman edun palauttamisesta tehdyt päätökset (jäljempänä yhdessä riidanalaiset päätökset)

– tarvittaessa kumoamaan päätökset, joilla parlamentti on hylännyt kantajien riidanalaisista päätöksistä tekemät valitukset

– velvoittamaan parlamentin korvaamaan heille aiheutunut aineeton vahinko kullekin maksettavalla kohtuullisena pidettävällä 1 000 euron korvauksella

– velvoittamaan parlamentin korvaamaan heille aiheutunut aineellinen vahinko maksamalla heille 25 prosentin osuutta heidän palkastaan vastaava korvaus ennen maksamista erääntyvine korkoineen ja viivästyskorkoineen

– velvoittamaan parlamentin korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

46 Parlamentti vaatii lähinnä unionin yleistä tuomioistuinta

– jättämään aineettoman vahingon korvaamista koskevan vaatimuksen osittain tutkimatta ja osittain hylkäämään sen perusteettomana

– hylkäämään kanteen joka tapauksessa perusteettomana

– velvoittamaan kantajat korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

III Oikeudellinen arviointi

A Kumoamisvaatimukset

1. Kumoamisvaatimusten kohde

47 Kantajat vaativat toisella vaatimuksellaan unionin yleistä tuomioistuinta tarvittaessa kumoamaan päätökset, joilla parlamentti on hylännyt heidän valituksensa.

48 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hallinnollinen valitus ja sen nimenomainen tai implisiittinen hylkääminen ovat erottamaton osa monimutkaista menettelyä ja ne ovat vain ennakkoedellytys sille, että asia voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vaikka kanne koskee muodollisesti hallinnollisen valituksen hylkäämistä, se vaikuttaa näin ollen siten, että toimi, josta hallinnollinen valitus oli tehty, saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi, paitsi jos hallinnollisen valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen ulottuvuus poikkeaisi kyseisen valituksen kohteena olleen toimen ulottuvuudesta (ks. tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-584/16, EU:T:2017:282, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Nimenomainen päätös, jolla hallinnollinen valitus on hylätty, ei nimittäin voi sen sisältö huomioon ottaen olla riitautetun toimen vahvistava päätös. Näin on silloin, kun päätöksessä, jolla valitus hylätään, asianomaisen tilanne tutkitaan uudelleen uusien oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella tai kun sillä muutetaan tai täydennetään alkuperäistä päätöstä. Näissä tapauksissa valituksen hylkääminen on tuomioistuinvalvonnan piiriin kuuluva toimi, jonka tuomioistuin ottaa huomioon arvioidessaan riitautetun toimen laillisuutta tai jota se pitää asianomaiselle vastaisena toimena, joka on korvannut riitautetun toimen (ks. tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-584/16, EU:T:2017:282, 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Käsiteltävässä asiassa päätöksellä, jolla PP:n valitus hylätään siltä osin kuin se koski 18.5.2020 tehtyä päätöstä, jolla hänelle myönnetään lupa osa-aikatyöhön, ja 19.5.2020 tehtyä päätöstä, jolla hänen ulkomaankorvauksensa keskeytetään, ainoastaan vahvistetaan nämä kaksi päätöstä sikäli kuin sillä hylätään näitä päätöksiä koskeva valitus.

51 Myös päätöksillä, joilla hylätään PS:n, PR:n ja PT:n valitukset, ainoastaan vahvistetaan päätökset, joita kukin näistä valituksista koskee, ja täsmennetään niiden perusteluja.

52 Päätösten, joilla PP:n ja PS:n sekä PR:n ja PT:n valitukset hylätään, kumoamista koskevilla vaatimuksilla ei ole itsenäistä sisältöä ottaen huomioon edellä 50 kohdassa mainitut riidanalaiset päätökset eikä niistä ole siten tarpeen lausua erikseen. Kunkin riidanalaisen päätöksen laillisuutta arvioitaessa on kuitenkin välttämätöntä ottaa huomioon valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen perustelut, koska niiden katsotaan vastaavan kyseisen riidanalaisen päätöksen perusteluja (ks. vastaavasti tuomio 30.4.2019, Wattiau v. parlamentti, T-737/17, EU:T:2019:273, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Päätöksessä, jolla PQ:n valitus hylätään, pääsihteeri on arvioinut paitsi valitusta, joka koski lähinnä 14.4.2020 tehtyä päätöstä, jolla PQ:lle myönnettiin lupa osa-aikatyöhön, myös vaatimusta, jonka PQ esitti ensimmäisen kerran valituksessaan ja jolla hän pyysi lupaa työskennellä tulevaisuudessa kokoaikaisesti asemapaikkansa ulkopuolella. Tämän päätöksen rakenteesta ilmenee, että pääsihteeri on hylännyt tämän vaatimuksen samoista syistä kuin hän on hylännyt valituksen.

54 Näin ollen päätös, jolla PQ:n valitus hylätään, ei voi olla riitautetun toimen vahvistava päätös siltä osin kuin sillä hylätään vaatimus kokoaikaisesta työskentelystä asemapaikan ulkopuolella, ja se on siten unionin yleisen tuomioistuimen valvonnan piiriin kuuluva toimi.

2. Tutkittavaksi ottaminen

a) Kumoamisvaatimusten tutkittavaksi ottaminen yleisesti

55 Parlamentti katsoo, ettei kannekirjelmä ole selkeä sen osalta, mitä päätöksiä kumoamisvaatimuksen eri perusteet koskevat. Se epäilee näin ollen, onko unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 artiklan d alakohdassa määrättyä selkeyden vaatimusta noudatettu.

56 Parlamentti katsoo myös, että kantajat ovat vastauksessa laajentaneet pääsihteerin 31.3.2020 tekemää päätöstä koskevan lainvastaisuusväitteen ulottuvuutta koskemaan toista, kolmatta ja neljättä kanneperustetta, jotka on esitetty riidanalaisten päätösten laillisuuden riitauttamiseksi. Tällaisen selvennyksen esittäminen vastauksessa merkitsee kannekirjelmän muuttamista, ja se on jätettävä tutkimatta.

57 On muistettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan ja unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 artiklan d alakohdan mukaan kanteessa on oltava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto vedotuista perusteista. Oikeuskäytännön mukaan tämän yhteenvedon on oltava riittävän selvä ja täsmällinen, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja unionin yleinen tuomioistuin pystyy harjoittamaan valvontaansa tarpeen vaatiessa ilman muita tietoja (ks. vastaavasti tuomio 2.4.2019, Fleig v. EUH, T-492/17, EU:T:2019:211, 41 kohta (ei julkaistu)).

58 Saattaa lisäksi olla riittävää, että kanneperusteista esitetään pikemminkin niiden sisältö kuin oikeudellinen luonnehdinta, kunhan nämä perusteet ilmenevät kannekirjelmästä kyllin selvästi (tuomio 13.5.2020, Agmin Italy v. komissio, T-290/18, ei julkaistu, EU:T:2020:196, 96 kohta). Lainvastaisuusväite voidaan lisäksi esittää implisiittisesti, jos ilmenee suhteellisen selvästi, että kantaja tosiasiassa vetoaa tällaiseen perusteeseen (ks. tuomio 30.6.2021, GY v. EKP, T-746/19, ei julkaistu, EU:T:2021:390, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

59 Vaikka on totta, että käsiteltävässä asiassa kannekirjelmässä ei yksilöidä aina nimenomaisesti, mitä tointa eri kanneperusteet ja väitteet koskevat, kannekirjelmän 2–6 kohdasta ja vaatimuksista ilmenee kuitenkin selvästi, että päätöksillä, joita kumoamisvaatimus koskee, tarkoitetaan riidanalaisia päätöksiä, sellaisina kuin ne määritellään edellä 45 kohdassa, ja tarvittaessa päätöksiä, joilla hylätään kunkin kantajan näitä päätöksiä koskeva valitus. Kantajat ovat myös vahvistaneet vastauksessaan, että nämä päätökset ovat kanteen kohteena, ja parlamentti on ottanut tämän huomioon vastauskirjelmässään.

60 Kannekirjelmästä ja vastauksesta ilmenee lisäksi riittävän selvästi, että ensimmäinen kanneperuste koskee pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen osalta esitettyä lainvastaisuusväitettä.

61 Toinen kanneperuste koskee sekä pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen että riidanalaisten päätösten laillisuutta. Vaikka vastauksessa todetaan, että toisen kanneperusteen toinen osa on esitetty ainoastaan siltä varalta, että pääsihteerin 31.3.2020 tekemää päätöstä koskeva lainvastaisuusväite hylätään, kanneperusteen tässä osassa esitetyt väitteet koskevat kuitenkin myös tämän päätöksen laillisuutta.

62 Kolmannen kanneperusteen yhteydessä kannekirjelmässä ja vastauksessa esitetyistä väitteistä ilmenee lisäksi, että kantajat riitauttavat tällä kanneperusteella riidanalaisten päätösten laillisuuden sillä perusteella, että nämä päätökset on tehty yhtäältä yhdenvertaisen kohtelun ja syrjimättömyysperiaatteen sekä toisaalta hyvän hallinnon periaatteen ja huolenpitovelvollisuuden vastaisesti. Kuten kantajat ovat vahvistaneet istunnossa, nämä väitteet koskevat samalla tavalla kannekirjelmässä ja vastauksessa riidanalaisten päätösten laillisuutta.

63 Myös neljäs kanneperuste, joka koskee henkilöstösääntöjen 85 artiklassa säädettyjen edellytysten, jotka koskevat virkamiehelle tai toimihenkilölle perusteettomasti maksettujen määrien takaisinperimistä, noudattamatta jättämistä, esitetään toissijaisesti siltä varalta, että kolme ensimmäistä kanneperustetta hylätään. Tämä kanneperuste koskee ainoastaan perusteettoman edun palauttamisesta tehtyjen päätösten laillisuutta.

64 Toisin kuin parlamentti on väittänyt, on näin ollen todettava, että työjärjestyksen 76 artiklan d alakohdan vaatimuksia on noudatettu käsiteltävässä asiassa ja ettei vastauksessa mitenkään muuteta pääsihteerin 31.3.2020 tekemää päätöstä koskevan lainvastaisuusväitteen ulottuvuutta.

b) Kumoamisvaatimusten, jotka on esitetty luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjen päätösten osalta ja PQ:n valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen osalta siltä osin kuin sillä hylätään hänen kokoaikaista työskentelyä koskeva vaatimuksensa, tutkittavaksi ottaminen

65 Parlamentti on riitauttanut prosessinjohtotoimiin antamiensa vastausten yhteydessä kumoamisvaatimusten, jotka on esitetty luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjen päätösten osalta, tutkittavaksi ottamisen. Parlamentti katsoo nimittäin erityisesti, että se on nämä päätökset tehdessään hyväksynyt PP:n, PS:n ja PQ:n vaatimukset, joten näillä kantajilla ei ole mitään oikeussuojan tarvetta näiden päätösten osalta.

66 Aluksi on todettava, että ainoastaan PP, PS ja PQ vaativat kumoamaan luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehdyt päätökset, jotka on annettu heidän osaltaan.

67 On muistettava, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostama kumoamiskanne voidaan tutkia vain siltä osin kuin kantajalla on jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva intressi saada riidanalainen toimi kumotuksi. Tällainen intressi edellyttää erityisesti, että riidanalainen toimi on kantajalle vastainen ja että tämän toimen kumoaminen on siten omiaan mahdollisesti tuottamaan kantajalle jotakin hyötyä. Toimi, jonka perusteella tämä henkilö on saavuttanut tavoitteensa, ei siten voi määritelmällisesti olla hänelle vastainen eikä tällä henkilöllä tällöin ole intressiä vaatia sen kumoamista (ks. tuomio 1.2.2012, mtronix v. SMHV – Growth Finance (mtronix), T-353/09, ei julkaistu, EU:T:2012:40, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. vastaavasti myös tuomio 11.3.2009, TF1 v. komissio, T-354/05, EU:T:2009:66, 85 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

68 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että luvan myöntämisestä PP:lle, PS:lle ja PQ:lle osa-aikatyöhön tehdyt päätökset on annettu heidän vaatimuksestaan pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen nojalla, jotta he saattoivat olla läheistensä luona asemapaikkansa ulkopuolella, ja että parlamentti on hyväksynyt nämä vaatimukset kokonaisuudessaan.

69 Koska parlamentti on hyväksynyt kyseisten kantajien vaatimukset kokonaisuudessaan, heillä ei ole intressiä vaatia luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjen päätösten kumoamista, joten heidän tätä koskevat vaatimuksensa on jätettävä tutkimatta.

70 Kantajat ovat tosin väittäneet, että heidän oli pakko tehdä osa-aikatyötä koskeva hakemus pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen perusteella, koska tämä päätös merkitsi heille ainoaa mahdollisuutta lähteä asemapaikasta läheisten luokse ja samalla jatkaa työskentelyä.

71 Vaikka on totta, ettei ollut olemassa yhtäkään parlamentin pääsihteerin päätöstä, jonka mukaan virkamiehillä olisi ollut mahdollisuus esittää kokoaikaista työskentelyä asemapaikan ulkopuolella koskeva vaatimus, kantajilla oli kuitenkin mahdollisuus tehdä nimittävälle viranomaiselle tällainen hakemus henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan nojalla ja esittää samalla erityiset perustelut hakemukselleen.

72 Luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjen päätösten kumoamista koskevat vaatimukset on näin ollen jätettävä tutkimatta.

73 Kuten edellä olevasta 53 ja 54 kohdasta ilmenee, PQ on lisäksi vaatinut valituksessaan parlamentilta mahdollisuutta työskennellä kokoaikaisesti asemapaikkansa ulkopuolella. Hän on näin ollen tehnyt nimittävälle viranomaiselle henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun hakemuksen, että tämä tekisi häneen liittyvän päätöksen, ja tämä hakemus on hylätty päätöksellä, jolla hänen valituksensa hylätään.

74 On muistettava näin ollen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin yleisessä tuomioistuimessa SEUT 270 artiklan ja henkilöstösääntöjen 91 artiklan nojalla nostetun kanteen tutkittavaksi ottaminen edellyttää sitä, että asiaa on käsitelty sääntöjen mukaisessa oikeudenkäyntiä edeltävässä hallinnollisessa menettelyssä siinä asetettuja määräaikoja noudattaen (ks. tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-584/16, EU:T:2017:282, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Erityisesti muutoksenhaku asianomaiselle vastaiseen nimittävän viranomaisen päätökseen edellyttää välttämättä, että päätöksestä on ensin valitettu hallinnollisesti ja tämä valitus on joko nimenomaisesti tai implisiittisesti hylätty (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2000, Rudolph v. komissio, T-197/98, EU:T:2000:86, 53 kohta).

75 Käsiteltävässä asiassa PQ ei ole kuitenkaan valittanut päätöksestä, jolla hylätään hänen kokoaikaista työskentelyä koskeva vaatimuksensa, sellaisena kuin se sisältyy kyseisen valituksen hylkäämistä koskevaan nimenomaiseen päätökseen. Koska pakollista oikeudenkäyntiä edeltävää hallinnollista menettelyä ei ole noudatettu, kumoamiskanne, joka koskee päätöstä, jolla hylätään hänen kokoaikaista työskentelyä koskeva vaatimuksensa, on siten selvästi jätettävä tutkimatta.

76 Vaikka kantajat moittivat parlamenttia siitä, että se on painostanut heitä henkisesti vaatimaan pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen soveltamista, tällaista painostusta ei voida myöskään pitää asianomaiselle vastaisena toimena, josta voidaan nostaa kumoamiskanne, vaan parlamentin muuhun kuin päätöksentekoon liittyvänä menettelynä, jonka kantajat voivat riitauttaa vahingonkorvauskanteella.

77 Tältä osin on muistettava, että vahingonkorvauskannetta, jolla vaaditaan korvausta vahingosta, joka ei ole aiheutunut asianomaiselle vastaisesta toimesta, jonka kumoamista vaaditaan, vaan hallinnon muuhun kuin päätöksentekoon liittyvästä menettelystä, on edellettävä kaksivaiheinen hallinnollinen menettely tai muuten kanne jätetään tutkimatta. Menettely on ehdottomasti aloitettava esittämällä henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vaatimus, jolla pyydetään nimittävää viranomaista korvaamaan väitetyt vahingot, ja sitä on tarvittaessa jatkettava tekemällä henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu valitus päätöksestä, jolla vaatimus hylätään (ks. vastaavasti tuomio 19.5.1999, Connolly v. komissio, T-214/96, EU:T:1999:103, 34 kohta). Virkamiesten tai toimihenkilöiden on esitettävä tällainen vaatimus toimielimelle kohtuullisessa ajassa siitä hetkestä, jona he ovat saaneet tiedon tilanteesta, josta he valittavat. Ajan kohtuullisuutta on arvioitava kunkin asian olosuhteiden perusteella niin, että huomioon otetaan erityisesti oikeusriidan merkitys asianosaiselle, asian monimutkaisuus sekä se, miten asianosaiset ovat toimineet (ks. vastaavasti tuomio 28.2.2013, uudelleenkäsittely Arango Jaramillo ym. v. EIP, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, 28 kohta).

78 Käsiteltävässä asiassa kantajat eivät kuitenkaan ole esittäneet vahingonkorvausvaatimusta parlamentin – joka oli väitetysti painostanut heitä tekemään osa-aikatyötä koskevan hakemuksen – menettelyn vuoksi.

3. Asiakysymys

79 Kantajat vetoavat kumoamisvaatimustensa tueksi neljään kanneperusteeseen, jotka koskevat ensinnäkin pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen lainvastaisuutta, toiseksi henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan rikkomista, ilmeistä arviointivirhettä, ulkomaan käsitteen ilmeisen virheellistä soveltamista, henkilöstösääntöjen 62 ja 69 artiklan rikkomista sekä laillisuusperiaatteen ja oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista, kolmanneksi yhdenvertaisen kohtelun ja syrjintäkiellon periaatteen loukkaamista sekä hyvän hallinnon periaatteen ja huolenpitovelvollisuuden noudattamatta jättämistä sekä neljänneksi henkilöstösääntöjen 85 artiklan ja luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista.

80 Aluksi on todettava, että ainoastaan kolme ensimmäistä kanneperustetta koskevat ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehtyjä päätöksiä, joten näiden päätösten lainmukaisuus on tutkittava näiden kolmen kanneperusteen yhteydessä.

81 Neljäs kanneperuste, joka koskee perusteettoman edun palauttamisesta tehtyjä päätöksiä, on esitetty toissijaisesti siltä varalta, että muiden riidanalaisten päätösten kumoamista koskevat vaatimukset hylätään. On siten tarkasteltava ainoastaan tätä neljättä kanneperustetta, jos ja siltä osin kuin kolme ensimmäistä kanneperustetta - sikäli kuin ne koskevat muita riidanalaisia päätöksiä - hylätään.

a) Ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehtyjen päätösten kumoamista koskevat vaatimukset

82 Kuten edellä olevasta 79 ja 80 kohdasta ilmenee, kantajat esittävät kolme kanneperustetta vaatimuksensa tueksi, joka koskee ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehtyjen päätösten kumoamista.

83 Kantajat väittävät ensimmäisen kanneperusteensa yhteydessä erityisesti, ettei pääsihteeri voinut parlamentin työjärjestyksen 234 artiklan 2 kohdan nojalla muuttaa oikeuksia, jotka heillä oli henkilöstösääntöjen ulkomaankorvausta koskevien säännösten perusteella.

84 Kantajat väittävät lisäksi toisen kanneperusteensa ensimmäisessä osassa, että ulkomaankorvauksen yleinen keskeyttäminen, sellaisena kuin siitä säädetään pääsihteerin 31.3.2020 tekemässä päätöksessä, on vastoin henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaa. Oikeutta ulkomaankorvaukseen on nimittäin arvioitava kunkin virkamiehen tai toimihenkilön tilanteen perusteella sillä hetkellä, kun hän tuli unionin palvelukseen, ja hänellä on oikeus siihen, jos henkilöstösääntöjen tässä säännöksessä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Käsiteltävässä asiassa kantajien tilanteessa ei kuitenkaan ollut tapahtunut mitään sellaista olennaista muutosta, jonka vuoksi parlamentti olisi voinut tarkastella uudelleen heidän tilannettaan ulkomaankorvauksen myöntämisen osalta.

85 Kantajat väittävät myös, ettei virkamiehen tarvitse ulkomaankorvausta saadakseen asua asemapaikassaan. Hänellä on henkilöstösääntöjen 20 artiklan mukaan enintään velvollisuus asua sellaisen välimatkan päässä asemapaikasta, ettei välimatka häiritse hänen tehtäviensä hoitamista. Ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehtyjen päätösten tekohetkellä kaikkia työntekijöitä kuitenkin koski pakollinen etätyöjärjestely terveystilanteen vuoksi. Välimatkaa paikkaan, josta virkamies työskentelee, oli näin ollen tulkittava ottaen huomioon covid-19-pandemiasta johtuvat poikkeukselliset olosuhteet.

86 Parlamentti vastaa, että vaikka sen työjärjestyksen 234 artiklan 2 kohdassa ei delegoida toimivaltaa, jonka nojalla pääsihteeri voisi suoraan toteuttaa parlamentin sihteeristön työntekijöiden työoloja koskevia konkreettisia toimia, pääsihteerillä oli kuitenkin toimivalta parlamentin puhemiehistön valtuuttamana antaa virkamiesten työoloja koskevia sisäisiä sääntöjä. Hänelle oli annettu tämä tehtävä myös parlamentin puhemiehen päätöksessä covid-19-pandemian nopean kehittymisen vuoksi.

87 Parlamentti lisää, että pääsihteerin 31.3.2020 tekemässä päätöksessä ei säädetä ulkomaankorvauksen menettämisestä vaan ainoastaan sen keskeyttämisestä asianomaisen henkilön hakemuksesta hyväksytyn osa-aikaisen työjärjestelyn ajaksi. Kantajien oikeutta ulkomaankorvaukseen ei mitenkään tarkistettu, koska heidän asemapaikkansa tai heidän kotoutumisensa asemapaikkaan ei ollut muuttunut.

88 Parlamentin mukaan ulkomaankorvauksen maksamisella pyritään hyvittämään seuraukset, jotka aiheutuvat siitä, että virkamies joutuu muuttamaan kotipaikastaan. Tämän korvauksen maksaminen sellaisille virkamiehille, jotka tekivät etätyötä asemapaikkansa ulkopuolella, ei siten ollut enää perusteltua.

89 Henkilöstösääntöjen 20 artiklassa säädettyä velvollisuutta asua asemapaikassa sovelletaan lisäksi kaikkiin virkamiehiin, myös kantajiin, jotka työskentelevät käännöksen pääosastossa, ja sellaisiin virkamiehiin, joihin sovelletaan henkilöstösääntöjen 55 a artiklassa ja liitteessä IV a säädetyn kaltaista osa-aikaista työjärjestelyä. Tätä velvollisuutta voidaan perusteella tarpeella taata toimielimen moitteeton toiminta. Etätyöhön ei myöskään ole henkilöstösääntöjen mukaista oikeutta eikä se vapauta virkamiehiä velvollisuudestaan olla aina toimielimensä käytettävissä. Terveyskriisin alkaessa virkamiesten lyhyt välimatka työpaikkaansa oli kuitenkin erittäin tärkeää parlamentin työn jatkumisen varmistamiseksi.

90 Käsiteltävässä asiassa pääsihteerin 31.3.2020 tekemästä päätöksestä ilmenee, ettei virkamies tulisi saamaan henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevassa 4 artiklassa tarkoitettua ulkomaankorvausta, johon hänellä oli tavallisesti oikeus, siltä ajalta, jota tämän päätöksen mukainen lupa osa-aikaiseen työskentelyyn koski. Tällä päätöksellä näin ollen poiketaan tästä säännöksestä parlamentin kyseisten työntekijöiden osalta.

91 Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se sitä sovellettiin käsiteltävässä asiassa (1.1.2020), säädetään seuraavaa:

”Ulkomaankorvaus, joka on 16 prosenttia virkamiehelle maksettavan peruspalkan, kotitalouslisän ja huollettavana olevasta lapsesta maksettavan lisän kokonaismäärästä, myönnetään

a) virkamiehelle,

– joka ei ole eikä ole koskaan ollut sen valtion kansalainen, jonka alueella hänen asemapaikkansa sijaitsee,

– joka ei ole kuusi kuukautta ennen tehtäviensä aloittamista päättyvän viiden vuoden jakson aikana asunut vakituisesti tai harjoittanut pääasiallista ansiotoimintaansa kyseisen valtion eurooppalaisella alueella. Tätä säännöstä sovellettaessa ei oteta huomioon olosuhteita, jotka aiheutuvat toiselle valtiolle tai kansainväliselle organisaatiolle suoritetuista palveluksista.

b) virkamiehelle, joka on tai on ollut sen valtion kansalainen, jonka alueella hänen asemapaikkansa sijaitsee, ja joka on ennen palvelukseen tuloaan asunut vakituisesti kymmenen vuotta kyseisen valtion eurooppalaisen alueen ulkopuolella muusta syystä kuin hoitaakseen tehtäviään jonkin valtion tai kansainvälisen organisaation palveluksessa.

Ulkomaankorvauksen on oltava vähintään 567,38 euroa kuukaudessa.”

92 Pääsihteerin 31.3.2020 tekemä päätös annettiin parlamentin sisäisten sääntöjen 234 artiklan 2 kohdan nojalla. Tämän määräyksen mukaan pääsihteeri johtaa pääsihteeristöä, jonka kokoonpanon ja organisaation parlamentin puhemiehistö määrää.

93 On muistettava, että parlamentin sisäisten sääntöjen 234 artiklan 2 kohtaa ei voida tulkita siten, että pääsihteerillä olisi toimivalta – edes covid-19-pandemian kaltaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa – asettaa sisäisiä ohjeita, joissa poiketaan ylemmäntasoisista oikeussäännöistä, kuten henkilöstösääntöjen määräyksistä (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 20.11.2007, Ianniello v. komissio, T-308/04, EU:T:2007:347, 38 kohta ja tuomio 20.3.2018, Argyraki v. komissio, T-734/16, ei julkaistu, EU:T:2018:160, 66 ja 67 kohta).

94 On todettava lisäksi, että henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohdassa ei nimenomaisesti säädetä mahdollisuudesta tutkia uudelleen oikeutta ulkomaankorvaukseen virkamiehen uran aikana tapahtuneen olosuhteiden muuttumisen perusteella (tuomio 5.10.2020, Brown v. komissio, T-18/19, EU:T:2020:465, 36 kohta) eikä a fortiori mahdollisuudesta keskeyttää tämän korvauksen maksamista virkamiehelle, kun hän joutuu uransa aikana tekemään väliaikaisesti etätyötä asemapaikkansa ulkopuolella.

95 Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohdasta ei millään tavoin seuraa, että oikeus ulkomaankorvaukseen olisi saavutettu oikeus (ks. vastaavasti tuomio 28.9.1993, Magdalena Fernández v. komissio, T-90/92, EU:T:1993:78, 32 kohta). Työnantajana oleva toimielin voi tarkistaa virkamiehen rahallisia oikeuksia, kun niiden myöntäminen tai jatkaminen on tapahtunut sääntöjenvastaisesti (ks. vastaavasti tuomio 9.3.1978, Herpels v. komissio, 54/77, EU:C:1978:45, 39 kohta).

96 Korvaus maksetaan lisäksi kuukausittain virkamiehille, jotka täyttävät sen saamisen edellytykset. Hallinto ei siten voi jatkaa sen maksamista, jos jokin tapahtuma muuttaa olennaisesti sitä saavan henkilön tilannetta siltä osin kuin se vaikuttaa tämän korvauksen myöntämisen edellytyksiin. Toisin kuin päätöksen taannehtiva peruuttaminen, päätöksen kumoaminen tulevan osalta on näet aina mahdollista, jos päätöksen perusteena olleet olosuhteet eivät enää ole olemassa (tuomio 5.10.2020, Brown v. komissio, T-18/19, EU:T:2020:465, 37 kohta).

97 On näin ollen tarkistettava, onko käsiteltävässä asiassa etätyön tekemistä väliaikaisesti asemapaikan ulkopuolella covid-19-pandemian yhteydessä pidettävä tapahtumana, joka muuttaa olennaisesti sellaisen virkamiehen tosiasiallista tai oikeudellista tilannetta, joka saa henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohdan nojalla ulkomaankorvausta.

98 Henkilöstösääntöjen 69 artiklassa tarkoitetun ulkomaankorvauksen, jonka myöntämisen edellytykset täsmennetään henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohdassa, tarkoituksena on hyvittää ne erityiset kustannukset ja haitat, jotka aiheutuvat tehtävien hoitamisesta unionissa virkamiehille, jotka joutuvat tämän vuoksi vaihtamaan asuinpaikkansa kotivaltiostaan asemapaikkansa valtioon ja sopeutumaan uuteen ympäristöön (ks. tuomio 2.5.1985, De Angelis v. komissio, 246/83, EU:C:1985:165, 13 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 29.11.2007, Salvador García v. komissio, C-7/06 P, EU:C:2007:724, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.1.2008, Adam v. komissio, C-211/06 P, EU:C:2008:34, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

99 Erityisten kustannusten ja haittojen käsitettä on selvennetty maastamuutto- ja erossaolokorvauskorvausta koskevassa 11.12.1959 päivätyssä neuvoston tausta-asiakirjassa GS/84/59. Kuten parlamentti huomauttaa, tästä asiakirjasta, joka kuuluu henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan valmisteluasiakirjoihin, ilmenee, että maastamuutto- ja erossaolokorvauskorvausta myönnetään niiden aineellisten kustannusten ja henkisten haittojen hyvittämiseksi, joita aiheutuu siitä, että virkamies muuttaa kotipaikastaan ja että virkamiehet yleensä säilyttävät perhesiteet alueeseen, josta he ovat lähtöisin.

100 Edellä esitetyn perusteella on tarkistettava, onko covid-19-pandemian yhteydessä kantajien kaltaisille virkamiehille, jotka ovat muuttaneet väliaikaisesti todellista asuinpaikkaansa huolehtiakseen läheisistään, edelleen aiheutunut kustannuksia ja henkistä haittaa tehtävien hoitamisesta unionissa uudessa ympäristössä.

101 Asiakirja-aineistosta ilmenee kustannusten osalta, että kantajat ovat työskennelleet asemapaikkansa ulkopuolella lyhyen ajan, jonka kuluessa heille on edelleen aiheutunut asemapaikkansa asuntoon liittyviä kuluja, kuten vuokra tai luoton takaisinmaksu, sähkö- ja vesilaskut taikka yhtiövastikelasku. He ovat edelleen vastanneet näistä kuluista, koska pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen mukaan, jota oli pidettävä väliaikaisena poikkeustoimena, he saattoivat ainoastaan työskennellä asemapaikkansa ulkopuolella ajanjaksona, jonka alkuperäinen kesto oli kolme kuukautta, covid-19-pandemian aikana, jonka kestoa kukaan ei voinut ennakoida.

102 Ulkomaankorvauksen maksaminen kantajille ei siten ollut covid-19-pandemiaan liittyvissä poikkeuksellisissa olosuhteissa mitenkään menettänyt merkitystään.

103 Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohdan mukaan ulkomaankorvauksen myöntäminen tosin liittyy kiinteästi unionin virkamiesten asumista koskevaan velvollisuuteen, josta säädetään henkilöstösääntöjen 20 artiklassa, jonka mukaan yhtäältä virkamiehen on

asuttava asemapaikassaan tai sellaisen välimatkan päässä siitä, ettei välimatka häiritse hänen tehtäviensä hoitamista, ja toisaalta virkamiehen on ilmoitettava viipymättä nimittävälle viranomaiselle osoitteensa ja sen muutokset.

104 Henkilöstösääntöjen 20 artiklaa on kuitenkin luettava yhdessä henkilöstösääntöjen 55 artiklan 1 kohdan kanssa, jonka mukaan työtehtävissä toimivan virkamiehen on aina oltava toimielimensä käytettävissä. Tästä seuraa, että virkamiehen, joka ei asu asemapaikassaan, on kuitenkin aina voitava siirtyä työpaikkaansa häneen sovellettavien työn organisointia koskevien sääntöjen mukaisesti, jotta hän voi hoitaa siellä tehtäviä, jotka hänelle on annettu yksikön edun mukaisesti.

105 Covid-19-pandemiaan liittyvissä poikkeuksellisissa olosuhteissa etätyötä ja työntekijöiden fyysistä läsnäoloa parlamentin työtiloissa koskevia sisäisiä sääntöjä ei kuitenkaan enää väliaikaisesti sovellettu, kuten edellä 4–7 kohdassa mainitut pääsihteerin pandemian alkaessa tekemät eri päätökset osoittavat. Työntekijät, joiden läsnäolo ei ollut välttämätöntä – mukaan lukien kantajat, kuten edellä 5 kohdasta ilmenee – olivat nimittäin kokoaikaisesti pakollisessa etätyössä 16.3.2020 alkaen.

106 Parlamentti ei voi siten väittää, että pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen mukainen ulkomaankorvauksen maksamisen ”yleinen keskeyttäminen” – myös kantajille – olisi liittynyt siihen, että henkilöstösääntöjen 20 artiklassa säädettyä asumista koskevaa velvollisuutta ei noudatettu.

107 Henkilöstösäännöissä ei myöskään ole mitään säännöksiä siitä, että unionin toimielimellä, elimellä tai laitoksella olisi mahdollisuus keskeyttää ulkomaankorvauksen maksaminen edes covid-19-pandemian kaltaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa.

108 Pääsihteerin 31.3.2020 tekemässä päätöksessä tarkoitettu ulkomaankorvauksen keskeyttäminen on näin ollen vastoin henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohtaa.

109 On lisäksi huomattava, että vaikka pääsihteerin 31.3.2020 tekemässä päätöksessä ei lopullisesti poistettu oikeutta ulkomaankorvaukseen vaan ainoastaan keskeytettiin se rajoitetuksi ajaksi, tästä keskeyttämisestä kuitenkin seurasi kantajien palkan alentuminen tänä ajanjaksona ilman mahdollisuutta saada sitä takaisin.

110 Sen perusteella, että pääsihteerin 31.3.2020 tekemä päätös koskee ainoastaan kantajien kaltaisten parlamentin asianomaisten virkamiesten ulkomaankorvauksen keskeyttämistä eikä tämän korvauksen menettämistä, ei näin ollen voida katsoa, ettei tämä päätös ole lainvastainen.

111 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että pääsihteerin 31.3.2020 tekemä päätös on tehty ylemmän tasoisisten säännösten vastaisesti, joten pääsihteeri on tältä osin ylittänyt toimivaltuutensa. Tällä päätöksellä rikotaan henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohtaa siltä osin kuin siinä säädetään ulkomaankorvauksen maksamisen keskeyttämisestä virkamiesten osalta, jotka tekevät väliaikaisesti etätyötä asemapaikkansa ulkopuolella huolehtiakseen läheisistään covid-19-pandemian yhteydessä.

112 Ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehdyillä päätöksillä ei siten ole oikeudellista perustaa, joten ne on kumottava tarvitsematta lausua kantajien näiden päätösten kumoamista koskevan vaatimuksensa tueksi esittämistä muista kanneperusteista ja väitteistä.

b) Perusteettoman edun palauttamisesta tehtyjen päätösten kumoamista koskevat vaatimukset

113 On todettava, että ainoastaan PT ja PR vaativat käsiteltävän kumoamiskanteen kohteena olevien perusteettoman edun palauttamisesta tehtyjen päätösten kumoamista.

114 Kantajat väittävät neljännellä kanneperusteellaan, joka on ainoa perusteettoman edun palauttamisesta tehtyjen päätösten kumoamisen tueksi esitetty peruste, toissijaisesti siltä varalta, että muiden riidanalaisten päätösten kumoamista koskeva vaatimus hylätään, että henkilöstösääntöjen 85 artiklassa säädetyt perusteettoman edun palauttamista koskevat edellytykset eivät täyty. Kantajat lisäävät, että silloin, kun pääsihteerin 31.3.2020 tekemä päätös annettiin, PT ja PR olivat jo ryhtyneet toimiin matkustaakseen perheensä luokse asemapaikkansa ulkopuolelle, joten heillä oli perusteltu luottamus siihen, että he säilyttäisivät täyden palkkansa.

115 Parlamentti kiistää kantajien väitteet.

116 Kuten edellä olevasta 112 kohdasta ilmenee, käsiteltävässä asiassa ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehdyillä päätöksillä ei ole oikeudellista perustaa ja ne on kumottava. Luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjen päätösten kumoamista koskeva vaatimus on sitä vastoin jätetty tutkimatta, samoin kuin kanne siltä osin kuin se koskee päätöstä, jolla hylätään PQ:n kokoaikaista työskentelyä koskeva vaatimus. Koska neljänteen kanneperusteeseen vedotaan ainoastaan toissijaisesti siltä varalta, että muiden riidanalaisten päätösten kumoamista koskeva vaatimus hylätään, tätä kanneperustetta on tutkittava ainoastaan siltä osin kuin se koskee PT:n ja PR:n palkan osan takaisinperimistä siitä syystä, että heidän työaikaansa oli rajoitettu 75 prosenttiin.

117 On ensinnäkin muistettava tältä osin, että henkilöstösääntöjen 85 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään, että kaikki aiheettomin perustein saadut määrät on maksettava takaisin, jos edunsaaja on ollut tietoinen väärästä perusteesta tai jos on ilmeistä, että hän ei olisi voinut olla tietämättä asiasta.

118 Käsiteltävässä asiassa pääsihteerin 31.3.2020 tekemästä päätöksestä ilmenee kuitenkin selvästi, että virkamiehet, joille oli myönnetty tällä päätöksellä käyttöön otettu poikkeusjärjestely, saivat palkkaa, jonka osuus vastasi tehtyä työaikaa vastaavaa prosenttiosuutta eli 75:tä prosenttia. PR ja PT, jotka olivat vaatineet tällä päätöksellä käyttöön otetun järjestelyn soveltamista, eivät siten voineet olla tietämättä heille myönnettävän luvan taloudellista seurauksista.

119 On toiseksi muistettava luottamuksensuojan periaatteen väitetystä noudattamatta jättämisestä, että oikeus vedota tällaiseen suojaan edellyttää kolmen edellytyksen täyttymistä. Unionin hallintoelimen on ensiksikin täytynyt antaa asianomaiselle täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä vakuutteluja, jotka on antanut toimivaltainen ja luotettava taho. Näiden vakuuttelujen on toiseksi oltava sellaisia, että ne saavat aikaan perustellun odotuksen sen henkilön mielessä, jolle ne on osoitettu. Esitettyjen vakuutteluiden täytyy kolmanneksi olla sovellettavien oikeussääntöjen mukaisia (tuomio 12.2.2020, ZF v. komissio, T-605/18, EU:T:2020:51, 151 kohta).

120 Käsiteltävässä asiassa kantajat eivät kuitenkaan esitä mitään seikkaa, joka voisi osoittaa, että parlamentti olisi antanut PR:lle tai PT:lle täsmällisiä, ehdottomia ja yhtäpitäviä vakuutteluja, jotka olisivat saaneet aikaan perustellun odotuksen heidän mielessään siitä, että he säilyttäisivät täyden palkkansa sinä aikana, jolloin he työskentelevät osa-aikaisesti asemapaikkansa ulkopuolella. Tällainen palkan säilyttäminen olisi lisäksi vastoin henkilöstösääntöjen

liitteessä IV a olevan 3 artiklan ensimmäistä kohtaa, jossa säädetään, että virkamiehellä on oikeus saada tekemänsä työajan osuutta normaalista työajasta vastaava prosenttiosuus palkastaan siltä ajalta, jolloin hänellä on lupa tehdä osa-aikatyötä.

121 Neljäs kanneperuste ei siten ole perusteltu.

122 Perusteettoman edun palauttamisesta tehtyjen päätösten kumoamista koskevat vaatimukset, jotka perustuvat neljänteen kanneperusteeseen, on näin ollen hylättävä tarvitsematta tutkia näiden vaatimusten, sellaisina kuin PT on ne esittänyt, tutkittavaksi ottamista.

4. Kumoamisvaatimuksista tehty päätelmä

123 Edellä esitetyn perusteella vaatimus, joka koskee ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehtyjen päätösten kumoamista, on hyväksyttävä toisen kanneperusteen ensimmäisen osan nojalla.

124 Sitä vastoin luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjen päätösten kumoamista koskeva vaatimus on jätettävä tutkimatta ja PQ:n valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen, siltä osin kuin sillä hylätään PQ:n kokoaikaista työskentelyä koskeva vaatimus, kumoamista koskeva vaatimus on selvästi jätettävä tutkimatta. Lisäksi perusteettoman edun palauttamisesta tehtyjen päätösten kumoamista koskeva vaatimus on joka tapauksessa hylättävä perusteettomana.

B Vahingonkorvausvaatimus

125 Kantajat vaativat vahingonkorvausvaatimuksillaan korvaamaan yhtäältä aineellisen vahingon, joka vastaa 25 prosentin osuutta heidän palkastaan, ennen maksamista erääntyvine korkoineen ja viivästyskorkoineen ja toisaalta aineettoman vahingon kullekin maksettavalla kohtuullisena pidettävällä 1 000 euron korvauksella.

126 Kantajat väittävät, että nämä vahingot aiheutuivat pääsihteerin 31.3.2020 tekemän päätöksen oikeudellisen perustan puuttumisesta ja lainvastaisuudesta sekä parlamentin huonosta hallinnosta ja huolenpitovelvollisuuden noudattamatta jättämisestä heidän osaltaan. He vetoavat myös terveytensä ja ihmisarvonsa mukaisia työoloja koskevien oikeuksiensa loukkaamiseen sekä parlamentin virkavirheeseen, koska se ei antanut heille kokoaikaista työtä.

127 Parlamentti kiistää kantajien väitteet.

128 Aluksi on muistettava, että SEUT 270 artiklan nojalla nostettu vahingonkorvauskanne voidaan hyväksyä vain, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on todella syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (tuomio 1.6.1994, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., C-136/92 P, EU:C:1994:211, 42 kohta ja tuomio 21.2.2008, komissio v. Girardot, C-348/06 P, EU:C:2008:107, 52 kohta). Nämä kolme edellytystä ovat kumulatiivisia, joten yhden edellytyksen jääminen täyttymättä riittää vahingonkorvauskanteen hylkäämiseen.

1. Aineellinen vahinko

129 On todettava väitetystä aineellisesta vahingosta, että kantajat vaativat ainoastaan korvausta aineellisesta vahingosta, joka vastaa 25 prosentin osuutta heidän palkastaan ennen maksamista erääntyvine korkoineen ja viivästyskorkoineen. Tämä vahinko aiheutui lähinnä heidän työaikansa vähentymisestä 75 prosenttiin luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjen päätösten tekemisen jälkeen.

130 Henkilöstöasioita koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vahingon korvaamista koskevat vaatimukset on hylättävä silloin, kun ne liittyvät läheisesti kumoamisvaatimukseen, joka on jätetty tutkimatta tai hylätty perusteettomana (tuomio 30.9.2003, Martínez Valls v. parlamentti, T-214/02, EU:T:2003:254, 43 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 9.4.2019, Aldridge ym. v. komissio, T-319/17, ei julkaistu, EU:T:2019:231, 64 kohta).

131 Käsiteltävässä asiassa aineellisen vahingon korvaamista koskevat vaatimukset liittyvät läheisesti luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjen päätösten kumoamista koskeviin vaatimuksiin, jotka on jätettävä tutkimatta, ja PQ:n valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen, siltä osin kuin sillä hylätään PQ:n kokoaikaista työskentelyä koskeva vaatimus, kumoamista koskeviin vaatimuksiin, jotka on selvästi jätettävä tutkimatta.

132 Kantajat eivät myöskään esitä mitään sellaista väitettä, jonka nojalla voitaisiin ymmärtää, miten pääsihteerin 31.3.2020 tekemässä päätöksessä, jonka mukaan virkamiehet saattoivat hoitaa tehtäviään läheistensä luona covid-19-pandemian yhteydessä, olisi loukattu heidän terveytensä ja ihmisarvonsa mukaisia työoloja koskevia oikeuksiaan.

133 Aineellisen vahingon korvaamista koskeva vaatimus on näin ollen hylättävä.

2. Aineeton vahinko

134 Aineettoman vahingon, joka on aiheutunut luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjen päätösten tekemisestä, korvaamista koskevat vaatimukset on hylättävä samoista syistä kuin edellä 130–132 kohdassa esitetyt syyt.

135 Aineettoman vahingon, joka on aiheutunut ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehtyjen päätösten tekemisestä, korvaamisen osalta edellä olevasta 112 kohdasta ilmenee, että nämä päätökset on kumottava siitä syystä, että pääsihteerin 31.3.2020 tekemä päätös, johon ne perustuvat, on lainvastainen. Edellytys, joka koskee hallinnon toiminnan lainvastaisuutta ja josta muistutetaan edellä 128 kohdassa, on näin ollen täyttynyt.

136 On kuitenkin muistettava, että lainvastaisen toimen kumoaminen on sellaisenaan kohtuullinen ja lähtökohtaisesti riittävä korvaus henkisestä kärsimyksestä, joka kyseisestä toimesta on voinut aiheutua, jollei kantaja osoita, että hänelle on aiheutunut henkistä kärsimystä, jota ei voida kokonaisuudessaan tällä kumoamisella korvata (tuomio 28.4.2021, Correia v. ETSK, T-843/19, EU:T:2021:221, 86 kohta).

137 Kantajat väittävät käsiteltävässä asiassa, että ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehtyjen päätösten kumoaminen ei ole kohtuullinen ja riittävä korvaus henkisestä kärsimyksestä ottaen huomioon heidän ihmisarvolleen ja työelämänsä laadulle aiheutunut vahinko sekä ahdistuneisuus ja terveydelliset ongelmat, joista erityisesti PP on kärsinyt. Kantajat lisäävät vastauksessa, että palkan osan menettämisestä aiheutui unettomuutta ja stressiä.

138 On todettava näin ollen, etteivät kantajat esitä mitään todisteita, jotka voisivat tukea heidän väitteitään. He eivät myöskään selvitä, miten ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehdyt päätökset ovat voineet loukata heidän ihmisarvoaan ja työelämänsä laatua.

139 Aineellisen ja aineettoman vahingon korvaamista koskeva vaatimus on näin ollen hylättävä.

IV Oikeudenkäyntikulut

140 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 3 kohdan mukaan kukin asianosainen vastaa omista kuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi. Unionin yleinen tuomioistuin voi kuitenkin päättää, että asianosainen vastaa omista kuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan suhteellinen osuus vastapuolen kuluista, jos tämä on perusteltua asiassa ilmenneiden seikkojen vuoksi.

141 Käsiteltävässä asiassa kumoamisvaatimukset on hyväksytty siltä osin kuin ne koskevat ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä tehtyjä päätöksiä. Ne on sitä vastoin hylätty siltä osin kuin ne koskevat luvan myöntämisestä osa-aikatyöhön tehtyjä päätöksiä ja perusteettoman edun palauttamisesta tehtyjä päätöksiä sekä siltä osin kuin ne koskevat päätöstä, jolla PQ:n kokoaikaista työskentelyä koskeva vaatimus hylätään hänen valituksensa hylkäämisestä tehdyssä päätöksessä. Myös vahingonkorvausvaatimukset on hylätty.

142 Asiassa ilmenneiden seikkojen vuoksi on päätettävä, että kantajat vastaavat puolesta omia oikeudenkäyntikulujaan. Parlamentti vastaa omista kuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan puolet kantajien kuluista.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (laajennettu seitsemäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **PP:n ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä 19.5.2020 tehty Euroopan parlamentin päätös kumotaan.**

2) **PR:n ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä 7.4.2020 tehty parlamentin päätös kumotaan.**

3) **PQ:n ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä 15.4.2020 tehty parlamentin päätös kumotaan.**

4) **PS:n ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä 15.4.2020 tehty parlamentin päätös kumotaan.**

5) **PT:n ulkomaankorvauksen keskeyttämisestä 16.4.2020 tehty parlamentin päätös kumotaan.**

6) **Kanne hylätään muilta osin.**

7) **PP, PS, PR, PQ ja PT vastaavat puolesta omia oikeudenkäyntikulujaan.**

8) Parlamentti vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan puolet PP:n ja PS:n sekä PR:n, PQ:n ja PT:n oikeudenkäyntikuluista.

da Silva Passos Valančius Reine

Truchot Sampol Pucurull

Julistettiin Luxemburgissa 19 päivänä huhtikuuta 2022.

Allekirjoitukset